

TOIMINTAKERTOMUS 2021

PERUSTIEDOT

Jääski-seura ry on perustettu 1984 seuraajaksi ensimmäisen kerran 17.3.1941 Satakunnassa perustetulle jääskeläisten perinneseuralle ja Imatralla 1949 perustetulle Jääski-seuralle.

Yhdistyksellä on oma lippu ja vaakunatunnus. Yhdistys kuuluu jäsenenä Karjalan Liittoon (KL), Karjalaisten Pitäjähdistysten Liittoon (KPYL), Karjalaiseen Nuorisoliittoon (KNL) ja Pääkaupunkiseudun karjalaisyhteisöt Pääsky ry:een.

JÄSENISTÖ

Yhdistyksen kokonaisjäsenmäärä vuoden 2021 lopussa oli 596 hlöä.

HALLITUS JA TOIMIHENKILÖT

Hallituksen kokouksia oli 10 kertaa. Näistä yksi pidettiin fyysisenä tapaamisena, 1 sähköpostikokouksena ja 8 sähköisinä Teams-etäkokouksina.

Imatran seudun jääskeläisten toimintaa veti Erja Kaartinen. Pääkaupunkiseudun jääskeläisten toimintaa veti Tarja Sajomaa. Elimäen jääskeläisten yhteyshenkilö oli Pekka Sajomaa. Satakunnan jääskeläisten yhteyshenkilö oli Mervi Latvala. Jäsensihteerinä toimi hallituksen ulkopuolella Liisa Pekkonen. Imatran seurakunnan merkittävänä yhteyshenkilönä toimi seurakuntavaltuuston puheenjohtaja Pekka Kärkäs huhtikuuhun 2021 asti. Imatran kaupunginmuseon amanuenssi Kalle Pakarinen oli tärkeä yhteistyökumppani Jääsken kuva-arkiston hoitoon ja luentojen organisointiin liittyvissä asioissa.

Puheenjohtaja Kirsi Juura toimi maaliskuuhun asti valtakunnallisen KPYL:n puheenjohtajana sekä yhteyshenkilönä Karjalaisen Nuorisoliiton kanssa sekä Karjalaisten sukuyhteisöjen liiton suuntaan.

Hallituksen jäsenet 2021: Johanna Ikävalko, Jaana Vuorio-Palmumaa, Erja Kaartinen, Jari Laukkanen, Riitta Mustonen, Juha Penna, Tapio Suojapelto ja Leena Vänskä. Toiminnantarkastajat 2021: Heljä Parkko ja Minna Raskinen, varalla Tarja Sajomaa.

TOIMINTA

Toimintavuotta leimasi koronaviruspandemia, mikä aiheutti valtakunnallisia rajoittamistoimenpiteitä vaikuttaen muun muassa tilaisuuksien järjestämiseen. Jäsentensä terveysturvallisuuden takaamiseksi Jääski-seuran hallitus järjesti viranomaisohjeiden ja rajoitusten mukaisesti useita tilaisuuksia Teams-verkkopalvelun kautta ja vain kaksi tilaisuutta läsnäolotilaisuuksina.

Vuoden aikana saatiin toteutettua merkittäviä perinteen tallennukseen liittyviä toimenpiteitä sekä jäsenistön kokoontumisia.

Toimintavuoden merkittävimpiin tekoihin kuuluu eittämättä Karjalaisen tietokannan (www.katiha.fi) digitointityön rahoitus, jonka avulla Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun tutkijaryhmä sai digitoitua valmiiksi kaikki Jääsken rippikirjat 1-4, avustuksen rahallinen arvo oli 2500€.

Jäsenistön tilaisuudet ja tapaamiset

Kokoontumisten osalta seuran hallitus lähti heti koronarajoitusten astuttua voimaan, siirtämään tilaisuuksia verkkototeutuksiin.

Vuoden aikana jäsenistölle tarjottiin kokoontumismahdollisuus Teams-sovelluksen kautta toukokuussa kevätkokouksessa. Tilaisuudessa Martti Monto piti esityksen 80-vuotta sitten 1941 alkaneen jatkosodan vaiheista Jääsnessä. Osallistujamäärät kevätkokouksessa 40 hlöä ja syyskokouksessa 57 hlöä.

Merkittävä Teams-tapaamisten sarja käynnistettiin marraskuussa. Uutena toimintamuotona jäsenten toivomuksesta ”Kylätapaamiset verkossa”. Teams-etäyhteydellä toteutetut kyläillat keräsivät kyläläisten jälkeläisiä ja muita Jääsken historiasta kiinnostuneita linjoille tiistaisin. Marras-joulukuun aikana toteutettiin Kärkkäälän – Patjaalan alueen, Enson

ja Käriniemen alueen kyläillat, kussakin noin 30 osallistujaa. Vetäjinä toimivat Jaana Vuorio-Palmumaa, Riitta Mustonen ja Kirsi Juura.

Imatra-päivä peruttiin järjestäjien toimesta viime tingassa, mutta sen yhteyteen suunniteltu jatkosodan muistotilaisuus Imatrankosken kirkkopuistossa saatiin viranomaisten luvalla järjestää. Päivän aluksi laskettiin kukkaseppele Äiti Karjala -patsaalle. Tilaisuudessa puheenjohtaja ja julkaisun kokoaja Kirsi Juura esitteli tuoreen Jatkosodan kesä 1941 Jääskessä -julkaisun, jonka tiedot pohjautuivat Martti Monnon tutkimuksiin. Kuultiin Imatran uuden kirkkoherran Mari Parkkisen puhe sekä Imatran kanttorin Samuli Saarelan runoja ja lauluja. Paikalla oli parisenkymmentä osallistujaa. Tilaisuus videoitiin YouTubeen.

Jääski-päivää suunniteltiin Imatralle, mutta koronatilanteen huonontuessa elokuussa, sitä ei voitu järjestää.

Syyskokous pidettiin Kouvolan Koriolla, Takamaan seuratalolla. Läsä oli 57 hlöä. Kokouksen puheenjohtajana toimi Kari Rönttilä ja sihteerinä Leena Vänskä. Syyskokouksessa hyväksyttiin Jääski-seuran toimintasuunnitelma sekä tulo- ja menoarvio vuodelle 2022. Jäsenmaksuksi päätettiin 18 euroa, liittymismaksua ei peritä. Jääski-seura ry:n puheenjohtajaksi valittiin edelleen kouvolaalainen Kirsi Juura (Kärkkäälä, Kempillä). Erovuoroisista Johanna Ikävalko (Kirkkonkylä) ja Leena Vänskä (Penttilä, Kuurmanpohja) valittiin uudelleen. Uusiksi jäseniksi vuosille 2022-2024 valittiin Heljä Parkko (Jakovalta, Oravala) ja Hanne Pellinen (Teppanala). Toiminnantarkastajiksi valittiin Tarja Sajomaa (Tollola) ja Minna Raskinen (Ahvola). Vara-toiminnantarkastajaksi valittiin Aila Lonka (Lottola).

Syyskokousta edelsi Korian kirkossa pidetty kirkkopyhä. Korian kirkko on Jääsken toinen perinnekirkko, jonka rakentamiseen on aikanaan osoitettu Jääsken seurakunnan varoja ja siirretty sakraalista esineistöä. Kirkon rakentamisesta tuli 2022 kuluneeksi 70 vuotta. Jumalanpalveluksessa ristiä kantoi puheenjohtaja, Raamatun kappaleiden lukijoina toimivat Heljä Parkko ja Silja Heliste. Kirkkokahveille ja joulupuurolle kokoonnuttiin Heljä Parkon emännöimänä tunnelmalliseen Takamaan seurataloon. Tilaisuudessa oli mukana Kirkkohallituksen yliarkkitehti Edla Mäkelä, joka kertoi Korian kirkon perustamisvaiheista. Kunniapuheenjohtajaksi nimitetty Kyösti Toivonen muisteli esityksessään Jääskeä ja Jääski-seuran toimintaa.

Syksyllä jatkettiin jo edellisenä vuotena alkaneita Jääsken kirjojen Tuuletuksia Lappeenrannan ja Ruokolahden kirjastoissa. Yleisöllä oli mahdollisuus tutustua omatoimisesti Jääskestä julkaistuihin kirjoihin, lehtiin ja valokuvanäyttelyyn. Näyttelyt keräsivät runsaasti positiivista palautetta ja niistä kirjoitettiin alueiden paikallislehdissä.

Toimintavuotta leimasi koronapandemian ohella huoli Imatrankosken kirkon tilanteesta. Tuen ilmaiseksi kerättiin adressi kirkon puolesta, jonka allekirjoitti yli 400 henkilöä. Seuran hallitus ponnisteli kirkon säilyttämisen puolesta. Hallitus neuvotteli seurakunnan kanssa, julkaisi kirkon historiaa ja kulttuuriperinnön merkitystä avaavia artikkeleita Uutisvuoksessa ja Karjala-lehdessä sekä tuotti kirkkovaltuuston jäsenille infomateriaalia. Tilanne muuttui vuoden aikana entistä vaikeammaksi, kun kirkon säilyttämisen puolesta taistellut Imatran kirkkovaltuuston puheenjohtajana toiminut Pekka Kärkäs luopui tehtävästään. Tilalle valittiin imatralainen Esa Hirvonen. Seuran puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja Johanna Ikävalko kutsuttiin toukokuussa neuvotteluun Imatrankosken kirkon tilanteesta. Paikalla olivat seurakunnan puolesta kirkkoherra Arto Marttinen, kirkkovaltuuston pj Esa Hirvonen, talousjohtaja Pasi Tiimo ja vpj Tuula Rahkonen sekä Jääski-seuran hallituksen jäsen ja kirkkovaltuuston jäsen Jari Laukkanen. Jääski-seura vei kokoukseen jäsenistön vahvan viestin, että se toivoo seurakunnan jatkavan kirkon käyttöä kirkkokäytössä ja ryhtyvän pikaisiin kunnostustoimiin.

Seurakunta pyysi Jääski-seuraa tekemään kirjallisen esityksen Jääski-seuran toiveista ja aikomuksista kirkon suhteen. Tätä varten Jääski-seura esitti jäsenistönsä mielipiteiden kuulemista yhteisessä Teams-tilaisuudessa. Se toteutettiin Jääski-seuran organisoimana 8.6.2021. Tilaisuuteen osallistui seurakunnan ja yhdistyksen jäsenten lisäksi Etelä-Karjalan museoiden edustaja tuoden esille ammattilaisten kulttuurihistoriallisen näkemyksen kirkon säilyttämisen puolesta. Jäsenet esittivät runsaasti erilaisia mahdollisuuksia, toimintaehdotuksia ja ansaintalogiikkaa seurakunnalle. Teams-tilaisuuteen osallistui noin 60 yhdistyksen jäsentä ja seurakunnan edustajaa. Pyydetty esitys toimitettiin 6.9.2021 pidettyyn kirkkovaltuuston seminaariin.

Kaikista vetoimuksista ja lausunnoista huolimatta seurakunta päätti kokouksessaan 14.10. sulkea kirkon pysyvästi. Marraskuussa pj Juura ja varapj Ikävalko kutsuttiin kirkkoon esineistön inventointiin yhdessä uuden kirkkoherran Mari Parkkisen ja Museoviraston kulttuuriperinnön asiantuntija Saana Tammiston kanssa. Todettiin mm., että esineistö olisi hyvä saada näyttelyksi yleisön katsottavaksi. Kirkkohallituksen edustaja Tammisto kehotti seurakuntaa tekemään

yhteistyötä Jääski-seuran kanssa kirkon sulkemisprosessissa. Tapahtumasta julkaistiin artikkeli seurakunnan Myö yhes-lehdessä.

Varapuheenjohtaja Jaana Vuorio-Palmumaa osallistui seuran edustajana Karjalaisen Nuorisoliiton vuosikokoukseen, pj. Juura Karjalaisten pitäjyhdistysten liiton vuosikokoukseen ja Vuorio-Palmumaa KPYL:n järjestämään ideointipäivään, Juura ja Vuorio-Palmumaa Nuorisoliiton toiminnanjohtajan kutsusta yhteistoimintapalaveriin. Pääskyn vuosikokoukseen osallistui yhdistyksen hallituksen jäsen Juha-Pekka Teräväinen.

Valtakunnan rajojen ollessa suljetut Jääsken ja Karjalan matkoja ei voitu tehdä.

Pääkaupunkiseudun jääskeläisten kevättapaaminen peruttiin, mutta joululounas Karjala-talolla pystyttiin järjestämään Tarja Sajomaan organisoimana. Siihen osallistui 21 henkeä.

Martti Monto luennoi Kaakon karjalaisten tilaisuudessa 3.12. jatkosodan tapahtumista.

Perinteen tallennus

Karjalan liiton käynnistämään ”Kulttuurihistoria verkkoon” -tietojenkeruuhankkeeseen osallistuttiin ja tietoja Jääskessä toimineista yhdistyksistä keräsi talteen Leena Vänskä. Liitteenä saadut tiedot.

Karjalan Liitto ja Sotaveteraanien muiston vaalimisyhdistys aloittivat sankari- ja siviilihautausmaiden tietojen keruun tietokantaan netissä julkaistaviksi. Erja Kaartinen, Leena Vänskä ja Kaija Linnahalme valtuutettiin keräämään ja toimittamaan tietoja Jääsken osalta.

Perinnettä tallennettiin edellisten vuosien tapaan seinäkalenteriin, jossa julkistettiin noin 20 kpl vanhoja valokuvia Jääskestä. Kalenteria oli myynnissä noin 100 kpl.

Pääkaupunkiseudun karjalaiset Pääsky ry:n julkaisi juhlakirjan, johon Jääski-seura toimitti aineistoa. Riitta Uosukainen on kesäkoti Salmelan suojelija.

Seuran kunniapuheenjohtaja Toivo Lyyra kuoli elokuussa. Jääski-seura nimitti uudeksi kunniapuheenjohtajaksi entisen puheenjohtajansa Kyösti Toivosen.

VIESTINTÄ

Viestinnän pääkanavina toimivat verkkosivut ja Facebookin Juuret Jääskessä -ryhmä. Verkkosivuja ylläpidetään maksuttomana jäsenetuna Karjalan Liiton verkkoalustalla. Aloitettiin Instagramin käyttö

Julkaisutoimintaa tehtiin pääasiassa kotisivujen, Facebook-ryhmän, puheenjohtajan sähköpostien ja jäsenpostien kautta. Jääskeläisen jäsenposteja julkaistiin sivumäärältään ja sisällöltään aiempaa laajempina kaksi kertaa; keväällä ja syksyllä.

Merkittävimpiä toimenpiteitä toimintavuoden aikana:

Jääski-seura pääsi mukaan merkittävään valtakunnalliseen Iltalehden julkaisuun. Iltalehti julkaisi marraskuun lopussa ilmestyneessä Menetetty Suomi -lehdessä kolmen aukeaman artikkelikokonaisuuden Jääskestä. Se koostui Enson tehdasyhdyskunnan historiasta, kemppilänjärveläisen Aino Toikan evakko muistelma ja nuoremman polven edustajan, Silja Helisteen muistoista mummonsa kertomana. Liitelehteä myytiin ympäri Suomen kauppojen ja muiden jakelupisteiden kautta lehtitelineissä useita kymmeniä tuhansia.

Toinen merkittävä julkaisu oli 80-vuotta sitten käynnistyneeseen jatkosotaan liittyvän julkaisun koostaminen ja julkaiseminen. Pj Juuran ja sotahistorian harrastajan Martti Monnon kokoama 82-sivuinen julkaisu perustui Monnon tutkimuksiin ja sotapäiväkirjoihin käyden läpi jatkosodan vaiheet Jääskessä 21.6. – 21.8.1941. Julkaisusta oli vuoden loppuun mennessä otettu 200 kpl painos.

Kolmas merkittävä sosiaalisessa mediassa näkyvyyttä saanut toimenpide oli KPYL:n ja Karjalaisen Nuorisoliiton Minun juureni- kirjoitussarja, johon Jääski-juurinen Silja Heliste o.s. Parkko kirjoitti omista juuristaan, hallituksen jäsenet laativat sarjaan kirjoitukset Jääski-sanana etymologiasta (Jaana Vuorio-Palmumaa) , Jääsken historiasta ja faktoista (Johanna Ikävalko) sekä Enson teollistumisesta kertovan artikkelin (Kirsi Juura). Tietoja julkaistiin myös Jääski-seuran viestintäkanavissa.

Mediassa julkaistiin mm. kirjojen tuuletukseen, Imatrankosken kirkon säilyttämiseen ja Menetetty Suomi / Iltalehden yhteistyöhön liittyviä artikkeleita mm. Karjala-lehdessä, Uutisvuoksessa, Imatran seurakunnan Myö yhes-lehdessä ja Keski-laaksossa.

Seuran hallinnosta irrallinen, mutta kiinteässä yhteistyössä toimiva sosiaalisen median Facebook-ryhmä Juuret Jääskessä on kasvattanut jäsenmääräänsä laajasti. Vuoden lopussa ryhmässä oli yli 1000 jäsentä. Ylläpitäjinä toimivat Vellamo Vehkakoski, Minna Raskinen ja Tarja Sajomaa. Jääskeläiset ovat aktiivisesti esillä myös muilla sosiaalisen median karjalaissivustoilla.

Seuran hallitus jatkoi seuraavan ison julkaisun suunnittelua. Jääsken rakennuskulttuuria kuvaavalle julkaisulle haettiin apurahoja. Tavoitteena on koota kattava julkaisu Jääskessä sijainneista pankeista, apteekkeista, tehdasrakennuksista ja muista arkkitehtonisesti tai rakennusperinnöltään huomion arvoisista rakennuksista. Jääsken rakennuksia suunnitelleen arkkitehti Jalmari Lankisen elämästä oli suuri näyttely kesän ajan Lappeenrannassa Etelä-Karjalan taidemuseossa. Kuvattiin video Youtubeen jatkosodan muistopäivän 21.8. -tilaisuudesta.

TALOUS

Seuran talous perustuu vuosittaiseen tulo- ja menoarvioon.

Tulokertymää kartuttivat jäsenmaksut, myyntituotteet ja Imatran kaupungin avustus. Jäsenmaksujen laskutus siirtyi vuoden alussa Karjalan Liiton tekemänä suoraveloitukseksi. Ainaisjäseniin on vedottu vapaaehtoisena tukimaksun maksamiseksi.

Tuottoja saatiin seuratuotteiden myynnistä, pääasiassa verkkokaupan kautta. Sen sijaan tapahtumatuottoja ei koronan peruttua tilaisuuksia kertynyt entiseen tapaan.

Myyntitoimintaa hoidettiin pääasiassa verkkokaupan kautta. Myyntiin tuotettiin mm. perinteinen Jääsken seinäkalenteri 2022, myös uusi Jatkosota-julkaisu kerrytti hyvin seuralle tuloja.

Imatran kaupunki oli myöntänyt 3000 euron toiminta-avustuksen Jääski-seuralle 2021 käytettäväksi. Ulkomaanrajojen sulkeuduttua ei hautausmaiden hoitoa, johon avustus aiemmin oli kohdistettu, voitu järjestää. Hallitus päätti käyttää toiminta-avustuksen laajasti Jääski-juurisista hyödyttävään Jääsken rippikirjojen digitointiin. Tutkijatyö oli organisoitu Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulun tutkijoiden toimesta. Avustuksen turvin lokakuussa valmistuivat kaikkien Jääsken rippikirjojen tallennustyöt. Rippikirja 4 vv. 1753-1761 sisältää 1935 tietuetta. Rippikirja 1:n (1692-1698) sisältää 4015 henkilötietuetta. Riki 2 sisältää vuodet 1698-1709, noin 6 300 tietuetta. Jääsken rippikirjat ovat koko luovutetun Karjalan vanhimpia säilyneitä kirkonkirjoja.

Tehtiin apuraha-anomukset Etelä-Karjalan säästöpankkisäätiölle, Karjalaisen kulttuurin edistämissäätiölle, Karjalan kulttuurirahastolle ja Karjala Säätiölle. Jääsken pitäjähdistyksen vanha tili lopetettiin ja tilillä olleet varat siirrettiin Jääski-seuran tilille.